

D • N

17/11 1955

Ryssarna likviderar Genèveandan

För fyra månader sedan skapade ryssarna, genom vänlighet utan eftergifter, den s. k. Genèveandan, nu har de lika snabbt likviderat den. På alla punkter — Tysklands enande, den kollektiva säkerheten, nedrustningen, t. o. m. fri andlig samfärdsel mellan länderna — har den ryska ståndpunkten varit lika oåtkomlig för kompromisser och uppgörelser. De fyra utrikesministrarnas gemensamma slutkommuniké från Genève innehöll bokstavligen inte ett ord mer än att man träffats vissa dagar och diskuterat vissa frågor. Intet försök har gjorts att dölja det totala misslyckandet.

Dessförinnan hade den engelske utrikesministern sett sig tvungen att fastslå "motsättningar som inte kan överbyggas". Två liberala engelska tidningar som i det längsta sökt bevara en viss optimism kommenterar läget i formuleringar som är representativa för hela Västerås demokratiska opinion. Manchester Guardian: Konferensen har varit "resultatlös och nedslående... Starka bevis talar för att intet erbjudande från Västerås sidan — utom ett självmordsmässigt slopande av Atlantpaktens och ett ohederligt uppgivande av fria val i Tyskland — kunde ha lett till en överenskommelse... På båda sidorna kommer produktionen av vätebomber att fortsätta. Vi måste ha klart för oss att utan dessa vapen skulle freden vara än mera osäker — och att de är värdelösa om vi inte är fast beslutna att i yttersta nödfall använda dem." News Chronicle: "Från den högsta nivån har vi ramlat ned på jorden... Under nära 40 år har Sovjethärskaerna hållit sitt folk i en bur och ännu i dag är de rädda för att låta folket se och höra vad som sker utanför gränserna."

Allt starkare betonas att ryssarna i själva verket begagnat Genèveandan inte bara för att i största allmänhet inge den demokratiska världen en bedräglig känsla av säkerhet, utan också för att camouflera direkta framstötter. Man har velat förbereda folkfrontsoffensiver — samgående mellan kommunister och socialdemokrater — på olika håll, framför allt i Frankrike och Italien. Man har velat underlätta uppviglingen bland och hjälpsändningar till arabfolken i Nordafrika och Främre Asien. "Med den högra armen har man omfamnat Västerås, med den vänstra har man stuckit klorna i dess rygg", skriver Madariaga.

Att Genèveandan varit till Rysslands fördel är uppenbart, även om inte ett sådant försvagande av Västerås sammanhållning som man sannolikt hoppats på kommit till stånd. Frågan är varför ryssarna genom ett bryskt uppträdande vid utrikesministermötet så snabbt och effektivt krossat de illusioner som sommarens Genève-

konferens framkallade. Antagligt är väl att det inför Västerås konkreta förslag blev omöjligt att inte visa korten; då regeringarna övergick från allmänna talesätt till realiteter måste avspänningspolitiken avslöjas. Den ryska statsledningen kunde inte, vågade inte — och det är väl förstaeligt — gå med på fria val i Östtyskland eller på att hissa upp järnridån. Steget från prat till handling var otänkbart; det var omöjligt att uppföra sommarens idylliska skådespel för andra gången.

Bakom tendenserna till illusioner i Västerås under dessa månader har legat en stark och uppriktig längtan efter avspänning, som delas av alla. Men detta, ursäktar inte det principiella önsketänkande — en motsvarighet till stämningarna under pauserna i Hitlers aggression — som färgat en stor del av politikernas och tidningarnas uttalanden. Det har sagts att man måste tro på avspänning, annars skulle den inte komma till stånd, som om förhoppningarna i den fria världen, inte Rysslands avsikter och åtgärder, vore det avgörande. Det har sagts att ingen anledning finns att misstro ryssarna, som om en systematisk expansionspolitik med tio erövrade och undertryckta folk som byte inte skulle ge skäl till misstro. Ofta har viljan att blunda för verkligheten tagit sig groteska uttryck: var bara snäll och vänlig, så blir ryssarna beskedliga, har det försäkrats, liksom då vissa kändare rekommenderar smeksamhet som ett ofelbart medel att betvinga angripande vilddjur.

Dess värre har den svenske utrikesministern alldeles opåkallat trätt i bräsch för denna systematiska bedövnings- och fördummingspolitik. I formuleringar vilkas torftighet passar tankarna som handsken handen har han helt enkelt förklarat kritiken härröra från de "skeptiska och klenetrogna". Dessa uttalanden, fällda strax före det nu avslutade utrikesministermötet, visar än en gång att hr Undén — alldeles oberoende av vad man tycker om hans utrikespolitik — måste anses vara illa underrättad, kortsynt eller medvetet ovederhäftig. Vi har här ett gott prov på den upplysning som utrikesledningen ger det svenska folket.

Lyckligtvis har inte Genèveandan fått sådan styrka att de demokratiska staternas vilja till samverkan och gemensamt försvaret rubbats. Efter utrikesministermötet bör det för alla stå klart att denna politik är den enda som kan trygga den fria världen och därmed också möjliggöra en fortsatt fred. Den saken gäller också Sverige — vår framtid är beroende av den Atlantpakt som vår politiska ledning vägrar att ansluta sig till.

... kan väl inte erkännas.
... får man väl ändå inte
... net för proportioner.
... från fonden — som vi
... förre delen bör ligga
... det frå-
... gar;
44

... sion
... na
... "äg"?
... lika oblig
... ssonska.
... mer allmä
... borde gör
... etagsamhetens
... etänksamma inf
... ska alternativet. E
... folkpensionerna u
... en miljard utan n
... elst återhållande f
... ng skulle gitta o
... kraftigt ation
... öringar... tion
... a gro... ngar
... ete... h
... e s
... ut